

Naročnina mesečno 6 kron. Za inozemstvo se računa naročnina dvojno. - Pismenim vprašanjem znamko za odgovor. — Vse pošiljatve na naslov lista „Sedanjost“.

SEDANJOST

Oglasi: 1/2 strani K 750.—, 1/4 K 380.—, 1/8 K 200.—. Manjši oglasi po 4 K petitvrsta. Pri večkratnem oglaševanju popust. Mali oglas beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

Belgrajsko pismo.

3. dec. 1921.

Vsekakor bo zanimalo dolenske in belokranjske vinogradnike stališče Jugoslovanskega kluba glede trošarine na vino. To stališče je v zakonodajnem odboru pojasnil g. posl. dr. Dulibič z oziranjem na Dalmacijo. Glavne misli njegovega govora podajam v naslednjem.

Vlada hoče pod krinko trošarine upeljati davek na vino, prav za prav davek na proizvodnjo vina in to samo za nekatere pokrajine. Kdor ve, kaj pomenja zakon o davku na vino, se mora čuditi kako vlada rešuje to vprašanje. Z enostavno določbo užitninske tarife, ki naj prikrije upeljavo davka na vino, se uvaja zmešnjava, ki zadaja težke skrbi ne samo ljudstvu, marveč tudi vladi in njenim organom. Bolj krivičnega in za gospodarstvo škodljivejšega davka ni, kot je davek na poljedelske pridelke. V tem slučaju pa je davek na vino še posebno krivičen, ker ne navaja nobenega razločka pri obdavčenju. Po tem zakonu so enako obdavčena izvrstna, dobra vina in slaba pokvarjena vina. To je naravnost krivično in nesmiselno. Dogajajo se slučajji, da se vino pokvari in nikdo ga noče piti ter ga je treba prodati za vsako ceno. Kako morejo oblasti zahtevati pri takem vinu 140 kron davka na 100 litrov, če se prodaja liter takega vina po kroni in še ceneje? V takem slučaju ne ostaja drugo kot uničiti vse vino. Finančni minister tudi da je vino razkosje. Ne, naša vina niso razkosje, pač pa vina, katera pije gospoda. Pri nas je vino del prehrane, marsikje celo vsakdanji kruh, ker se ne pridelava po peščenem hribovju dovolj žita, ki se kupuje drugod za denar, iztržen od prodanega vina. Doslej se ni nalagal noben davek na poljedelske pridelke, eni tak davek se hoče upeljati s tem zakonom na vino, torej davek na poljedelski pridelok! To je naravnost uničevalno za tako važno panogo našega poljedelstva in za velik del našega ljudstva.

Ljudstvo je bila kar presenečeno in izven sebe, ko so v septembru in oktobru začeli finančni organi obiskovati kleti in zotanje radi popisa vinskega pridelka. (Sedaj je to odpravljeno; ni pa oživljena nobena žrtev v žalostnih grčevskih do-

godkih radi nesmiselnosti take odredbe. Op. uređ.) Že po tem obiskovanju zidanic je bilo jasno vsakomur, da gre pod krinko trošarine za davek na vinski pridelok. Bilo je slučajev, da je vinogradnik hotel vino lastnega pridelka prenesti v Srbijo v svoje kleti: trošarinski organi pa mu tega niso dovolili, češ, da mora najprej plačati trošarino. Kakor znano, v Srbiji (razen v Belgradu obč. trošarina) ni užitnine na vino. To je nesmiselno, da se mora plačati užitnina tudi od neprodanega vina, ki se ne uživa v pokrajini, kjer je predpisana užitnina. Po tej nesmiselnosti se mora plačati trošarina tudi od vina, ki se prevaža iz enega kraja v drugi.

Verujte mi, gospodje, da bi marsikaj sejal si pšenico, kot pa sadil trto, ko bi mu bila zemlja za to. Zasaditi vinograd je zelo težavno in naporno delo v zvezi z velikimi stroški in trudom. Vinograd je treba gojiti kot otroka. Zato ne uničujte tega s težkim trudom pridobljenega pridobitvenega vira za našega vinogradnika-kmeta, nad katerim visi na niti pičel dohodek, odvisen od vremenskih nezdod!

Doslej Dalmacija ni plačevala nobene užitnine na vino, kljub temu pa se hoče uvesti užitnina (davek) tudi na dalmatinska vina, dasi ostanejo Srbija in Bosna in Hercegovina še nadalje — svobodne užitnine.

Pravica pa taka!

Nazaj k ljudstvu!

Ta obupni klic, ki bobni skozi nema usta milijonov brezpravnih na gluha ušesa samodržcev, se uveljavlja bolj in bolj. „Državorušilni“ avtonomisti se množe v silne, nepremagljive množice, dočim se v „državotvornem“ centralističnem taboru pojavlja zbežanost, zmešnjava in nemir. Policajdemokracija je vtaknila kar dvoje želez v ogenj — za vsak slučaj. Ta manever smo opazili že pri yalutnem vprašanju. Tudi sedaj „Slov. Narod“ lomi kopja za nedeljivost Slovenije in razpisuje vprašanje: Kdo je za avtonomijo. Ni glavno za nas: ali je v tem hinavstvo ali iskrenost, pač pa ugotovljamo, da je v Sloveniji vedno in vsekdar treba računati z ljudsko voljo, ki je danes na strani še nedavno skrajno obsovraže-

nih „separatistov“, „prevratnežev“, „prekucuhov“ in ne vem kaj še vse. Nazaj k ljudstvu z avtonomijo!

To je današnji položaj Slovenije, ki ga ne spremani niti še tako zagrizena peščica samostojneških in „jutrovskih“ centralističnih koristolovcev in izdajalcev ljudstva, niti novo se ustanavljajoče razne delavske in konservativne (nazadnjaške) „samostojne“ stranke policajdemokratov in srbskih radikalcev.

V Belgradu pa se med tem kujejo nove pesmi po starem napevu. Vlada je odstopila in Pašič vodi „barantijo“, komu in kako naj razdeli ministrske stolčke. Finančno ministrstvo ne sme dobiti „prečanin“, ki bi enakomerno in pravično obremenil z davki vse pokrajine. Notranje ministrstvo mora dobiti človek, ki zna držati „pobesnele“ Slovence in Hrvate na uzdi. Prosvetno in versko ministrstvo naj bo poverjeno možem, ki jim je sokolsko nadahnjeni madžarski kralj Matjaž Korvin več kot domač „klerikalec“ Miklavž. Tako bi lahko naštevali zaporedoma vsa ministrstva, ne izvzemši nemških volov v poljedelskem ministrstvu s Pucljem na čelu ob rami Rade Pašiča.

Kaj pa pravzaprav hočejo ti razni „pripirljivci“, ko so vendar tako dobri prijatelji med seboj?

Inu vlado! Vlado brez kontrole, brez ljudstva! Polica demokracije zahteva notranje ministrstvo za Pribičevića (!), dalje nezdržljivost predsedništva in zunanjega ministrstva v eni osebi, tretjič: ministrstvo agrarne reforme zase in četrtič, (kar je najvažnejše!), da kralj ima proglasiti amnestijo (pomilostitev) vojnih i civilnih lica (oseb), a ne samo poedinaca, kako bi to hteli radikali. U pitanju pomilovanja (pomilostitve) naročito bi se u prvem redu imalo izači u susret (ugoditi) osudjenicima (obsojencem) t. z. v. solunskega procesa i reaktivirati (vrniti v službo) vse vojničke ličnosti (osebe), koje su došle pod udar (prizadete) posle procesa u Solunu. Tu smo naveli točno besedilo četrte zahteve. Zakaj? Čitajte uvodni članek v 24. številki v „Sedanjosti“ pod naslovom „Črna roka“ in predhodne članke pa imate odgovor. Mimogrede lahko s ponosom omenimo, a

da ne bodemo neskromni, da je „Sedanost“, katere urednik je dolga leta služboval v vladnih uradih, točno obveščena o vseh belgrajskih zadevah. Biti brez „Sedanosti“ v hiši, pomenja tavati v temi, ko vendar za 6 mesečnih kronc zveste stvari, o katerih mnogi niti sanjali niso.

Demokrati in ž njimi samostojneži (kakor tudi socialisti) so v objemu „črne roke“. Pomislite sedaj, da so bili „črnorokci“ po procesu družabno bojkotirani in nikdo ni smel sploh ž njimi občevati. A danes? Že dvigajo glavo in policajdemokratije s Pribičevićem na čelu in s slovenskimi pneljeviči na repu zastavljajo ves svoj strankarski vpliv za — črnorokce“. dasi vedo, da so s tem stavili na kocko zadnjo trohico opore v ljudstvu. Obsojence, — ki recimo niso bili proti obstoju države, bili pa so, kar je še hujše proti ljudstvu in njegovim pravicam — torej te obsojence, ki so zahtevali in stvarno vršili vojaško diktaturo nad ubogim srbskim ljudstvom, ščitijo in branijo policajdemokratije in samostojneži, zahtevajoč njihovo pomilostitev, dočim so radikali pripravljeni ugoditi posameznim obsojencem ne pa sploh vsem. Dejstvo pa je, da je že brez te pomilostitve mnogo obsojencev izpuščenih in zopet sprejetih v službo, posebno k — policiji in v vojsko. Tu je ključ rešitvi vladnih kriz.

Kdor zagotovi policajdemokraciji absolutno vlado in poln mošnjiček v državi postanejo vsi liberalci še danes „klerikalci“ in se odrečeje vseh belgrajskih in pekleških „črnorokcev“, katerim so radi korit zapisali svoje črne duše.

Fran Radešček.

Istočno-ortodoksna vera.

Nemški učenjak Harnack je v pismu Diognetu napisal sledeče velepomembne besede: „Na zemlji je kristjanom bivališče, domovina pa je v nebesih; obstoječim zakonom se pokoravajo, toda njihovo življenje ne potrebuje postav; ljubi vse in vsi jih preganjajo, delajo dobro in kaznjavajo jih kot hudodelce; vesele se kazni kot nečesa k življenju obujajočega. Judje jih pobijajo kot ljudstvu tuje in Grki jih zasledujejo, toda vzroke svojega sovraštva njihovi sovražniki ne morejo navesti. Skratka: Kar je v telesu duša, to so kristjani v svetu.“

Te besede velikega modroslovca nam prihajajo, kakor bi bile napisane kot odgovor na današnji čas, posebno pa kot odgovor na Vujicev članek v pravoslavnem cerkveno-političnem „Vesniku“. V tem članku, o katerem nimamo razloga dvomiti, da je izraz vodilnih krogov srbske pravoslavne cerkve, se polaga posebna važnost na propagando popravljenega drugo-

Zato ponavljamo in neprenehamo ponavljati avtonomističen klic: Nazaj k ljudstvu!

Gospodarstvo.

Kdo torej laže. Načelnik finančnega ministrstva je v zakonodajnem odboru izjavil, da Srbija ne plačuje davek na vojne dobičke in da je plačevanje davkov sploh tam še neurejeno. Finančni minister je hotel načelnika postaviti na laž in je povedal, da Srbija plačuje še za 4% več davka kot je predpisano. (To bo mogoče že res, če nič ne zahtevam, pa vendar nekaj dobim). Za Slovenijo je finančni minister dejal, da je plačala samo 65% davka. Ljubljanski finančni delegat na to ni mogel molčati in je z rokovnicami obdelal finančnega ministrsra ter dokazal, da Slovenija plačuje redno davke in je dosedaj plačano že 85%. V Vojvodini, kjer so sami veleposestniki in bogataši, se pa sploh ne ve ničesar točnega. — To je torej centralizem! Komur je marlasten žep, je vsak pošten Slovenec avtonomist.

S tobakom se dogajajo čudne stvari. Po ogrskih zakonih je bilo Prekmurcem dovoljeno saditi pet rastlinic tobaka brez davka. Ta zakon velja še danes. Kljub temu pa morajo sedaj Prekmurci plačati davek tudi na ta tobak. Kakšna krivica se godi pridelovalcem tobaka, dokazuje tudi to, da dobijo kmetje v Srbiji za kg tobaka K 54, v Dalmaciji K 36, v Hercegovini pa samo K 28 in poleg tega morajo plačati še davek na tobak, dočim se v Srbiji in v Dalmaciji sploh ne pla-

vercev potom državne moči in se povdarja pravoslavna vera kot narodna srbska vera, kot državna vera, češ, kdor ni pravoslavne vere, ni Srb; kdor pa ni Srb, ni zanesljiv državljan te države, katero Vujič smatra za srbsko državo. Posledice take propagande so nedogledne. Kdor pozna zgodovino, ve, kam vodijo slični poskusi, ki katoliško cerkev niso mogli uničiti, niti omajati vsi še tako besni in krvavi boji med vero in nevero. Katoliška cerkev v smislu Kristusovega nauka: „Pojdite in učite vse narode!“ — je edina krščanska vera, ki se ne omejuje samo na eno narodnost in se ne vklepa v premakljive državne meje, ker je vesoljna in ker je pravim kristjanom — kakor lepo pravi Harnack — njihova domovina v nebesih, za katero moramo delovati in h kateri moramo stremiti z vsem našim bitjem. S tem pa seveda ni rečeno, da zanemarjamo to naše začasno, zemeljsko bivališče. To bivališče hočemo imeti v najlepšem redu, zato se pokoravamo zakonom, dokler imajo zakoni za cilj urejeno državno življenje. Naj nas le preganjajo,

čuje ta davek. Zato je naš posl. fra Didak Buntič pozval kmete, naj Hercegovci po teh cenah ne prodajajo tobaka monopolski upravi, ki je zastavljena francoskim kapitalistom.

Cene vinu v Banatu so poskočile in bodo vplivale tudi v Sloveniji.

Naš vojni dolg v Ameriki znaša 14 milijard kron.

Davek na biljarde se vpelje z novim letom in sicer po 200 kron letno od biljarda.

Žita je letos na Češkem za 145 tisoč vagonov več kakor lani.

Trgovinsko agencijo je vlada otvorila v Pragi. Tja je poslala Milana Maksimoviča, ki se razume na trgovino kot zajec na boben, sicer pa je velik radikal. To je glavno!

Društvene vesti.

Miklavžev večer Katol. prosvetnega društva je prav lepo izpal. Dvorana je bila nabitno polna. Pevskim in glasbenim točkam ter deklamacijam je sledila čarobno osvetljena živa slika Miklavža in njegovega spremstva, ki je bogato obdaroval pridne naše fantiče in deklice. Imena cenj. darovalcev priobčimo prihodnjč.

Opozarjamo na predavanje g. prof. Kovača, ki bo v soboto 10. t. m. v Rok. domu.

V Šmihelu bo v nedeljo popoldne ustanovitev odseka za izvenšolski orlovski naraščaj. — Bog živi!

Tedenske novice.

Uredništvo in upravništvo „Sedanosti“ se je preselilo v skupne prostore z novomeškim tajništvom SLS na Florjanskem trgu.

naj nam le odtrgajo versko mlačne in liberalno brezverske elemente; s tem bodo izčistili naše vrste, vrste preganjalcev pa bodo še bolj zvodenele, dokler končno ne vtonejo v svojem lastnem sovraštvu, ali pa v naši brezmejni krščanski ljubezni.

Toda pogledjmo v koliko je srbska pravoslavna vera res srbska in narodna. Ko je šlo za to, ali se smejo srbski popje drugič ženiti, srbski arhijerejski sabor tega ni dovolil, češ, da bi s tem srbska cerkev prišla v nasprotje z drugimi pravoslavnimi cerkvami. Dalje čitamo v ustavi z l. 1901. (čl 3.), da je istočno-ortodoksna vera priznana za srbsko državno vero v smislu istočno-ekumenskih dogem. Zato, da ima pravoslavna srbska cerkev patrijarha, je država morala plačati deset milijonov kron carigraskemu patrijarhu in 72 milijonov kron pa za vstoličenje v Sr. Karlovcih. Takrat je bil tam navzoč kot zastopnik ministra verstva tudi minister dr. Velizar Jankovič. Vladni poročevalski urad je poslal tja posebnega poročevalca, ki je točno beležil vse, kar se je tam govorilo. Takrat je minister dr. V. Jan-

V prašanje p. n. novomeški pošti. Čikaška „Edinost“, kateri je bil svojčas (upravičeno ali, neupravičeno; pustimo na strani) odvzet poštni debit za našo državo, je končno izposlovala preložitve te prepovedi. V Ljubljano in drugam prihaja sedaj „Edinost“ nemoteno, le novomeška pošta ne oddaja lista niti našemu uredništvu, ti drugim naslovnikom, drugače si res ne vemo razlagati tega zagonečnega slučaja. Prosimo vljudno pojasnila.

Slovenski mesarji in „birtje“. Pod tem naslovom piše belgrajsko „Selo“: „Pred dnevi je bil v Ljubljani sestanek SKS. Voditelj samostojnežev, mesar in minister Pucelj je razložil svoje delovanje v ministrstvu in nato so vsi odposlanci mestnih in vaških mesarjev in „birtov“ odobrili Puceljevo delo ter izrazili željo, naj ostane še dalje v ministrstvu ter naj tudi v bodoče raz ministskega stolčka prodaja in kupuje vole in ovce, toda ne na trgih, pač pa tiste, ki jih država prejema iz Nemčije kot vojno odškodnino. Tu je lahka kupčija. Pucelj kot minister prodaja in Pucelj kot mesar pa zopet kupuje potom svojih prekupecev. — Na predlog poslanca Mrmolje so sklenili izbrati odbor, ki naj bi se pogajal z našo Zvezo (Zveza srbskih kmetov. — Op. ur. „Sed.“), da SKS zopet pride v naš tabor. Večje gnjusnosti od te je ni. Kaj morda mislijo ti-le „guljadžije“ (golešarji) da bi se mogla naša Zveza kdaj pogajati z „derikožami“ (oderuhi) slovenskega kmeta? Naša Zveza je na stečaj odprla vrata kmetu Slovencu, toda na vrata pa je postavila stražo s sulico, da prepreči pot kmetiskim izdajalcem: vsem puceljem, vsem mesarjem in vsem slovenskim „birtom“. Ti izdajalci naj le ostanejo v SKS. Nikdo ni tako tebeast, da bi mešal žito s kolkoljem. — To je hud poper za samostojneže, ki se zdaj zopet ponujajo srbskim kmetom! Toda osel gre samo enkrat na led. Samostojnež smrdi že na kilometre daleč in se ga izogne kdor le more!

„Radničke Novine“, ki jih urejajo Kristanovi „socialisti“, so postale policijski organ, kakor poroča „Selo“. „R. N.“ so bile ustanovljene

kovič kot minister verstva izjavil, da mora imeti srbska pravoslavna vera prvenstvo v državi in stati iznad vseh drugih ver. Ko se je poročevalec vrnil je takoj sestavil poročilo za javnost. Čez 48 ur pa pride od dr. V. Jankoviča vladnemu poroč. uradu popravek, da tega ni nikdar trdil. Vidite, na štiri oči med seboj nas nasprotniki obsojajo na smrt ko pa se jim stopi na prste, pa lažejo, da kaj takega niso govorili.

Sedaj pa pogledjmo, kaj pravi protestant Kattenbusck o razpadu starega krščanstva v dva dela: v zapadno in v istočno cerkev. On pravi: „Ni nobenega dvoma, da je ločitev enega dela od katoliške cerkve imela svoj začetek v razpadu rimskega cesarstva, posebno pa po smrti cesarja Konstatina Velikega. Razpad države je vplival na posamezne narode, da so šli vsak svojim putem za svojo usodo. V bistvu na istoku ni bilo preseljevanja narodov, vendar pa je od 7. stoletja dalje divjal v boj z islamom še mnogo hujski vihar kot v česu presesjevanja narodov.

in služijo današnjemu režimu ter Pribičevićevi policiji. — „Naprej“, ki ima pri kapitalistih v Jadranski banki odprt račun, bo tudi kmalu „avanziral“ za „pisara prve klase.“ Častitamo — prvi klasi!

Železniška nesreča, ki se je dogodila v soboto med postajami Kamanje in Ozal pri Bubnarcih, je zahtevala tudi človeško žrtev. Ker so vsled mraza popustili vijaki tračnic, je skočil tovorni vlak s tira. Pri tem so zadnji z drvni naloženi vozovi zaskočili srednje vozove in tako popolnoma zgnečili nesrečnega zaviralca Čadeža, ki je bil na mestu mrtev. Zapušča vdovo s štirimi otročki. Nesrečni družini naše sožalje!

Na Dunaju je prišlo 1. t. m. do volikih izgredov proti vedno rastoči draginji. Delavstvo je navalilo na trgovine in javne lokale ter jih oplenilo 174. Aretiranih je 334 oseb, ranjeno pa okrog 50 delavcev in redarjev. Več tisoč ljudi je radi izgredov ostalo brez zaslužka. Mir se je zopet povrnil. — Tudi pri nas se kuha in vre, ker je sedanje stanje zares neizdržljivo. Toda treba je pomisliti, da ima vsaka palica dva konca. Edina rešitev je v tem, da zahtevamo volitve in da potem kot en mož volimo avtonomistične in protikapitalistične poslance.

Sv. Miklavž baje spominja preveč na krščanstvo, zato so si vzeli Sokoli nadomestilo pri Matjažu in njegovi Ančki. To je sokolska vzgoja, prosim!

Takile-so. Policajdemokratski list „Politika“ pravi, naj se povišajo davki, češ, da se po mestih in vaseh šopih razkošje in da je naš kmet davka prost. Če se mesar Pucelj kot „kmet“ vozi v avtomobilu, naš kmet od tega ne občuti nobenega razkošja, pač pri žepu, ki ga vedno bolj stiska davčni vijak. Kako se pa v Srbiji plačujejo davki, vemo to, da plača tisti, kdor ima od države kaj prejeti, drugače se praviloma ne more izterjati. Tudi je nekaj tisoč ljudi, ki žive od dispozicijskega tajnega fonda, ki sploh po pravilu ne plačujejo nobenega davka. Oh, Pucelj, Pucelj, ali si jo zapucljal!

g Kateri davki se v Srbiji ne plačujejo? Davek na vino, na žganje, na vojne dobrčke, poslovni obrat, hišnorazredni davek.

Cicvarič, nekdanji pisatelj revolucionarnih esejev, potem iz organizacije vrženi socialdemokrat, pred vojno glavni urednik „Balkana“ v službi radikalev proti „črnorokem“, danes Pribičevićev človek in glavni nrednik glasila „črne roke“ — ta vsestranski človek najde tuintam po kakšno žrno resnice. Tako je te dni napisal odprto pismo Radomirju Niko Pašiču, belgrajskemu bankirju, te-le vsebine: „Od Vaših škandalov se ne more več živeti. Okoriščajoč se z vplivom svojega očeta, prinašate javni morali udarec za udarcem. Kot stoterni milijonar hočete postati milijarder. Z visokimi državnimi uradniki v sporazumu vršite kramarske kupčije. Gospodine, vsak pošten meščan hiti od studa napram Vaši osebi. Ko ogromna masa našega naroda brodi v bedi, Vi z možem svoje svakinje dvigujete desetine milijonov narodnega zaslužka (pri živini iz Nemčije s Puceljevo pomočjo. — Op. ur.). Ko narod z obupom gleda v jutranji dan, napravljate Vi orgije po belgrajskih gostilnah in razlivate šampanjec! Ko ves svet propada, Vi ste neyaren zajedavec v državnem organizmu. Ako ostanete še dalje v Belgradu, se lahko marsikaj zgodi. Izselite se iz države!“ In takih R. Pašičev imamo v državi cele bataljone. Zato se ni čuditi, če stvari tako gredo, kakor gredo; čudno pa je,

da nas ni že zdavnaj ludobec pocifral . . . Pa nas ne bo, ker bi se nam v peklu morda bolje godilo.

Zakon o zaščiti države je postal zdravilo za vse bolezni, kakor Marijacelske kaplice. V Karlovcu je slabo plačano delavstvo zahtevalo poboljšanje plače. Podjetniki pa so se sklicevali na zakon o zaščiti države. Policija je več delavcev zaprla in stavke ni bilo. — V Dugoju resi je tovarna tkanin kršila pogodbo z delavci ter protestujoče delavstvo proglasila za upornike. — V Cirkvenici okrajni glavar pleni pisma, naslovljena na skupino Jug. Strokovne Zveze. — V Zenici tovarna uvaja protipostavno deseturni delavni čas. In tako bi lahko nizali slučaj za slučajem . . . Socialni demokrati seveda vsega tega ne vidijo, ker se Kristanom predobro godi . . .

Parceliranje države se vrši na način, ki je zelo sličen načinu racioniranja (porazdelitve) živeža. Toliko in toliko kruha na osebo, pa — mirna Bosna; toliko in toliko zemljišča tej in tej „oblasti“, pa jezik za zobe. Kakor niso merili avstrijski komisarji posameznih želodcev, ravnotako niso sedaj centralistični parcelatorji gledali niti na zemljevid, še manj pa na potrebe „podložnikov oblasti“. Stari feudalizem v obliki graščinske oblasti nad kmeti, ko je absolutističen cesar centralistično vladal potom grajščakov, se uveljavlja v mnogo poslabšani izdaji, pobarvani z novodobnimi frazami. Srbija, Bosna in Hercegovina in Črna gora ostanejo tako, kakor so; Hrvatje in Slovenci pa se razbijejo v čim manjše drobce. Naši učeni možje imenujejo to kot „demoniranje slovenstva“. To se pravi: razstaviti posamezne dele stroja tako, da ne more več delovati. Proti temu se je dvignila vsa slovenska javnost (še celo „Slov. Narod“), razen — seveda — „Jutra“ in „Kmetškega lista“, dva biriča in rablja slovenskega ljudstva.

Polkovnika Vašiča, ljubljanskega „komandanta mesta“, so te dni aretirali na Dunaju. Njegov prijatelj, vojni minister, ga je poslal na Dunaj radi sprejetja nekega vojnega materijala. Finančni minister pa je nekaj zvedel in poslal za njim svojega zaupnika v osebi policijskega komisarja, ki je, skrit v omari, iznenadil Vašiča pri sklepanju sleparske pogodbe z nekim agentom na škodo naše države, in v korist svojega žepa. Vašič je bil aretiran. — Gotovo se še marsikdo spominja, ko je „Slovenec“ objavljal svojčas, kaj vse je počenjal polkovnik Vašič v Ljubljani, kako so zginjali avtomobili in drugo, kar je šlo skozi Vašičeve roke. Vsi protesti Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo so bili — bob v steno. Polkovniku Vašiču ni padel niti las z glave. Tudi demokratje z dr. Žerjavom na čelu so ga branili, ker so n. pr. Sokoli imeli svojo korist pri tem. Gg. inž. Remec in Such ter g. Ogrin, ki so bili takrat brez vsakega povoda ljuto napadani, ker so branili državno lastnino, imajo danes popolno zadoščenje.

Umrla je v Šmarju pod Ljubljano dne 29. m. m. blaga mati g. župnika v Stopičah, ga. Marija Žitnik. — V Šmarjeti pa je umrl 3. t. m. g. Janez Čudovan, star 63 let. Bil je več let župan, kjučar župne cerkve, član krajnega šolskega sveta, cestnega odbora ter odbornik Hranilnice in posojilnice. Bil je blaga krščanska duša in nezlomljiv pristaš SLS. — Bog bodi tolažnik Žitnikovi in Čudovanovi družini! Naše najiskrenejše sožalje! Blagopokojnika pa naj počiva v miru!

Razširjajte v svojih krogih „Sedanjust“

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Pismo „Sedanjosti“ — Canonsburg 14. novembra 1921 v Johnstownu. Dne 8. t. m. je bil izvoljen za mirovnega sodnika (Justice of Peace) Jože Ambrožič, doma iz Žabje vasi št. 9. To je velika zmaga, ako se vpošteva, da v tem okrožju žive samo Američani, ki se drže republikanskega programa. Jože je bil pa imenovan pri primarnih volitvah na demokratičnem (Wilsonovem) programu. Velika pridobitev je pa tudi zanas tu živeče Slovence, ker večji del njih ne zna čisto ameriškega jezika in so bil večkrat obsojeni, ker jih sodnik ni razumel ali jih ni hotel razumeti. Ambrožič je obče spoštovan tudi pri Američanih in govori njih jezik čisto pravilno. V Ameriki je sedaj v obče jako slabo in udor je namenjen, naj počaka, da se razmere izboljšajo. Tovarne so prenehale obratovati

na pomlad pa bo skoraj gotovo premogarska stavka. Torej za enkrat ne svetujem nikomur sem hodit. Ako vidite kje Ebin Kristana, ga vprašajte, kje je naših 60.000 dolarjev, ki smo jih nabrali za Kraševce in primorske Slovence? Kristan nam je govoril, da bo on član mirovne konference in da bo vse moralo njega poslušati. Mi teleta smo pa nabirali denar, da je lahko kupil tiskarno v Ljubljani; sedaj pa pravi češ, saj ste vi ameriški Slovenci delničarji te tiskarne. To je vse lepo, ali kdo je pa gospodar? Sploh je pa prav tako. V Ameriki je on ubil socializem med Slovenci in upam, da bo isto storil tudi v domovini. Pozdravljam Vas in vse čitatelje „Sedanjosti“ ki jo tudi tukaj priamo čitamo. Vaš Anton Zupančič. (Prisrčna hvala! Oglasite se zopet. Ur.) „A m. Slo v.“ objavila prošnjo g. župana AL. Vovka za pomoč pogorelcem v Vel. Podljudnu. Tudi uredništvo toplo priporoča

nabiranje prispevkov. — Združene severo-ameriške države imajo 15 milijonov 920 tisoč inozemcov. Od l. 1810 se je njih število pomnožilo za 405 tisoč. Predsednik Harding je 14. m. m. podpisal proklamacijo, da je skenjen mir z Nemčijo. Njujorski starinoslovec Fr. Hodge je s pomočjo psa odkril v samotnih prerijah med Zuni-Indijanci prazgodovinske spomenike Indijancev, kar je velikega pomena za znanost. — Protiverski življi v Mehiki so z bombami razrušili kip in oltar Matere božje, kamor so leto za letom romali pobožni Indijanci, ki so zato sedaj izzvali velike nemire ter zahtevajo, da se krivci tega bogoskrunstva strogo kaznujejo.

Dolarje najbolje plačuje podružnica Slov. eskomptne banke v Novem mestu, ki ima telefonsko zvezo z zagrebško borzo.

??

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt-Street New York, N. Y.

Širite katoliško časopisje!

SEDANJOST

izide z novim letom v povečani obliki!

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.

Novo mesto

se priporoča.

Gospodarska Zveza

centrala za skupni nakup v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonialno blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za trte, galico, cement itd.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Umetno gnojilo kajnit.

I. delavsko konsumno društvo r. z. z o. z. v Ljubljani

ima na Dolenjskem sledeče prodajalne:

Nova vas, Bloke, Struge, Novo Selo, Sv. Križ pri Litiji, Sv. Križ pri Kost., Št. Janž, Jagence, Karmel, Semič.

Skupno število poslovalnic 37. — Najbolje in najceneje se kupi pri lastni zadrugi.

Član, ki ne kupuje pri zadrugi je podoben trgovcu, ki bi hodil kupovat k svojemu konkurentu namesto, da bi kril svoje potrebe iz lastne trgovine.

Hranilne vloge obrestuje zadruga po 3%